



**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia września 2009 r.

**Pan
Robert Godek
Starosta Strzyżowski**

LRZ-410-09-05/09
P/09/170

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (j.t. Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Starostwie Powiatowym w Strzyżowie kontrolę w zakresie gospodarowania i nadzoru nad zespołem dworsko – folwarczno – parkowym w Wiśniowej.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 2 czerwca 2009 r. Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Staroście niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia gospodarowanie i nadzór nad Zespołem dworsko – folwarczno – parkowym w Wiśniowej, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

W kontroli ustalono, że Powiat Strzyżowski jest posiadaczem zespołu dworsko – folwarczno – parkowego w Wiśniowej od dnia 17 listopada 2005 r., który przejął nieodpłatnie na podstawie art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o *gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa* (j.t. Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1700) od – działającej w imieniu Skarbu Państwa – Agencji Nieruchomości Rolnych.

W kontroli ustalono, iż w dniu 18 grudnia 1991 r. Paweł Stanisław Mycielski, spadkobierca byłych właścicieli nieruchomości obejmujących zespół dworsko-folwarczno-parkowy w Wiśniowej złożył do Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Warszawie wniosek o zwrot przejętych nieruchomości gruntowych wraz z zabudowaniami.

We wniosku wskazano, iż przedmiotowe nieruchomości obejmujące zespół dworsko-folwarczno-parkowy w Wiśniowej nie stanowiły nieruchomości ziemskiej i w związku z tym zostały przejęte niezgodnie z dekretem z dnia 6 czerwca 1944 r. *o przeprowadzeniu reformy rolnej* (Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13).

W dniu 30 grudnia 1991 r. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej przekazał wniosek do organu właściwego – Wojewody Rzeszowskiego.

W dniu 29 stycznia 1992 r. Wojewoda Rzeszowski poinformował pismem kancelarię adwokacką reprezentującą wnioskodawcę, iż przejęciu na podstawie ww. dekretu – jako integralna część majątku – podlegały również obiekty dworsko – parkowe i zespoły pałacowo-parkowe, zaś przepisy dekretu są nadal obowiązujące i w związku z tym zgłoszony wniosek nie może być uwzględniony.

W dniu 31 maja 1995 r. pełnomocnik spadkobierców przedmiotowej nieruchomości zabytkowej złożył do Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej wniosek o stwierdzenie nieważności przejęcia przez Skarb Państwa części nieruchomości rodziny Mycielskich obejmujących nieruchomość zabudowaną dworem oraz 20 ha, które przed II wojną światową zostały wydzielone z gospodarstwa ziemskiego rodziny Mycielskich (akt notarialny z dnia 17 kwietnia 1919 r.).

Pismem z dnia 11 października 1995 r. Dyrektor Departamentu Gospodarki Ziemią Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej poinformował pełnomocnika spadkobierców nieruchomości zabytkowej, iż przejęciu na podstawie ww. dekretu – jako integralna część majątku – podlegały również obiekty dworsko – parkowe i zespoły pałacowo-parkowe, zaś przepisy dekretu są nadal obowiązujące i w związku z tym zgłoszony wniosek w obecnym stanie prawnym nie może być uwzględniony.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Wojewoda Rzeszowski rażąco naruszył przepisy § 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 1945 r. w *sprawie wykonania dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej* (Dz.U. z 1947 r., Nr 72, poz. 456) oraz art. 105 kodeksu postępowania administracyjnego poprzez zaniechanie wydania decyzji administracyjnej w sprawie, w której był organem właściwym.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, postępowanie z wniosku pełnomocnika spadkobiercy pozostaje wszczęte do chwili wydania decyzji stwierdzającej czy objęte wnioskiem nieruchomości zostały przejęte zgodnie lub niezgodnie z ww. dekretem PKWN *o przeprowadzeniu reformy rolnej*. Wydanie decyzji stwierdzającej niezgodność przejęcia nieruchomości przez Skarb Państwa może spowodować powstanie roszczenia spadkobierców w stosunku do zarządzanej przez Powiat Strzyżowski nieruchomości zabytkowej.

Zgodnie z art. 34 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.), do dnia zakończenia postępowania w sprawie stwierdzenia zgodności przejęcia nieruchomości zabytkowej z dekretem PKWN, Powiat Strzyżowski nie może zbyć tej nieruchomości.

Budynki: pałacu, oficyny dworskiej, obiektów folwarcznych znajdujące się na terenie nieruchomości w Wiśniowej zostały wpisane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rejestru zabytków pod nr A-713.

W kontroli ustalono, że budynek pałacu w Wiśniowej posiada odnowioną elewację, wymienione rynny, rury spustowe, obróbki blacharskie, oczyszczony cokół kamienny oraz zakonserwowane kamienne obramowania okien. Zniszczone pozostają w budynku pałacu: ściany wewnętrzne, kamienny portal główny, stolarka okienna, stropy drewniane oraz schody kamienne. Wnętrze budynku oficyny dworskiej znajduje się w dobrym stanie, zaś jego elewacja zewnętrzna jest zniszczona, z pęknięciami na ścianach i ubytkami w tynku. Budynki folwarczne: stajnie połączone w wozownię oraz obora znajdują się w bardzo złym stanie – zniszczona jest ich elewacja zewnętrzna i wewnętrzna, więźba dachowa, struktura dachu oraz otwory okienne i drzwiowe, które zabezpieczone są deskami.

W kontroli ustalono, że spośród budynków znajdujących się na terenie nieruchomości zabytkowej w Wiśniowej Powiat Strzyżowski zagospodarował budynek oficyny dworskiej, w którym znajduje się Przedszkole Samorządowe w Wiśniowej. Budynek ten został wydzierżawiony Gminie Wiśniowa, odpowiednio w dniu 30 stycznia 2006 r. i 2 stycznia 2008 r. na okres 3 lat. Pozostałe budynki wchodzące w skład zabytku w Wiśniowej pozostają nieużytkowane.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia fakt, że pomimo zagospodarowania oficyny dworskiej na cele użytkowe, Powiat Strzyżowski nie posiadał wymaganych dokumentów wymienionych w art. 25 ust. 1 z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.), tj.: dokumentacji konserwatorskiej określającej stan zachowania zabytku nieruchomego i możliwości jego adaptacji, uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu prac konserwatorskich przy zabytku nieruchomym oraz programu zagospodarowania zabytku nieruchomego wraz z otoczeniem oraz dalszego korzystania z tego zabytku, z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości. Dokumentacja konserwatorska została uzyskana przez Powiat od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w trakcie trwania niniejszej kontroli NIK.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Powiatu polegające na zobowiązaniu dzierżawcy do używania budynku zgodnie z przepisami ustawy o zabytkach, zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki i celem na jaki nieruchomość została wydzierżawiona w umowach dzierżawy oficyny dworskiej z dnia 30 stycznia 2006 r. i z dnia 2 stycznia 2008 r.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że Powiat, pomimo obowiązku określonego w przepisie art. 26 ust. 1 *ustawy o zabytkach*, nie nałożył na dzierżawcę oficyny dworskiej obowiązku przeprowadzenia w określonym terminie niezbędnych prac konserwatorskich przy tym zabytku.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie przez Powiat Strzyżowski I etapu remontu zachowawczego zabytku w Wiśniowej, obejmującego konserwację elewacji i wymianę rynien, rur spustowych, obróbek blacharskich w budynku pałacu. Zgodnie z art. 27 oraz art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o zabytkach, na wykonanie ww. prac Powiat uzyskał zalecenia konserwatorskie oraz pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu. Wniosek będący podstawą wydania decyzji pozwalającej Powiatowi Strzyżowskiemu na prace konserwatorsko – remontowe prowadzone w ramach remontu zachowawczego, nie zawierał elementów wskazanych w § 3 ust. 1 pkt 4 i 5 oraz w § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w *sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych* (Dz. U. Nr 150, poz. 1579), tj. wskazania przewidywanego terminu rozpoczęcia i zakończenia prac, uzasadnienia wniosku oraz imienia, nazwiska i adresu osoby prowadzącej prace konserwatorskie albo kierującej robotami budowlanymi. Prace w budynku pałacu, w ramach I etapu remontu zachowawczego prowadzone były zgodnie z zakresem i warunkami pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu z dnia 8 stycznia 2007 r.

W kontroli ustalono, że I etap remontu zachowawczego zabytku w Wiśniowej na łączną kwotę 170.781,15 zł, został sfinansowany ze środków własnych w wysokości 120.781,15 zł i dotacji celowej udzielonej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z części budżetu państwa „Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego” w wysokości 50.000 zł. Dotacja ta została rozliczona zgodnie z przepisami *ustawy o zabytkach* oraz rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 6 czerwca 2005 r. w *sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku*

wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. Nr 112, poz. 940 ze zm.). Wykonanie ww. remontu w budynku pałacu zostało zlecone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (j.t. Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.) w trybie przetargu nieograniczonego Spółdzielni Rzemieślniczej „Budowlani” w Rzeszowie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Powiatu, polegające na złożeniu - w celu uzyskania środków na odbudowę zabytku w Wiśniowej Powiat - 2 wniosków o dofinansowanie ww. inwestycji ze środków Unii Europejskiej oraz 1 o udzielenie dotacji przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Według stanu na dzień zakończenia kontroli rozpatrywany jest wniosek o dofinansowanie Projektu *Dziedzictwo kulturowe pogranicza szansą wspólnego rozwoju – Transgraniczne Centrum Współpracy Kulturalnej w zabytkowych obiektach dworskich w Wiśniowej (PL) i Brezovicy (SK)*, w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007 – 2013, którego wartość całkowitą określono na 2.090.893 EUR.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia brak działań Powiatu w celu pozyskania środków na odbudowę nieużytkowanych budynków folwarcznych znajdujących w bardzo złym stanie technicznym.

W kontroli ustalono, że grunty i budynki znajdujące się na terenie nieruchomości w Wiśniowej zostały objęte inwentaryzacją w drodze weryfikacji, przeprowadzoną na podstawie art. 26 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości* (j.t. Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.).

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, przeprowadzenie inwentaryzacji w drodze weryfikacji zamiast spisu z natury naruszało art. 26 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 3 ust. 1 pkt 15 a ustawy *o rachunkowości* oraz zarządzenie Starosty Strzyżowskiego z dnia 22 listopada 2006 r. *w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji środków trwałych i wyposażenia*.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że niezgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 10 ustawy *o zabytkach*, na budynku oficyny dworskiej w Wiśniowej umieszczone zostały 2 tablice informacyjne bez uzyskania wymaganego pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia:

1. przeprowadzania inwentaryzacji budynków zgodnie z przepisem art. 26 *ustawy o rachunkowości*,
2. aneksowania umowy dzierżawy oficyny dworskiej z dnia 2 stycznia 2008 r. w zakresie postanowień dotyczących obowiązków wynikających z art. 26 ust. 1 ustawy o zabytkach,
3. zagospodarowania obiektów folwarcznych, wchodzących w skład zabytku w Wiśniowej i pozyskania na ten cel środków finansowych,
4. uzyskania, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 10 ustawy o zabytkach, pozwoleń Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na umieszczenie znajdujących się na budynku oficyny dworskiej 2 tablic informacyjnych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Starostę, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Staroście prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

.